Székesfehérvár. XXVII. évf. 122. Vasárnap, 1918. jun.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:

1 hóra	2 K	1 hóra	2·50 K
1 évre	24 K	1 évre	30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

Népnevelők szervezkedése.

Abban a mozgalomban, melyet az egyes tisztviselői csoportok megélhetési viszonyaik javitásáért inditottak, élénk részt vesznek a tanitók is.

Székesfehérvár tanitói azonban ugy találták, hogy hivatalos tantestületi és általános tanitóegyesületi kereteik nem alkalmasak mozgalmak sikerének biztositására. A korlátlan szabad szervezet formáját választották tehát anyagi ügyeik megvitatása végett s követésükre felhivták a vármegye és az ország tanitóságát. A mig propagandájuk tényleg a szabad szervezkedés keretei között mozgott nem lehetett mozgalmuk ellen senkinek kifogása.

Azonban szemet vetettek a hivatalos szinezetben rejlő hatalomra is. Május hó 21-ére hivatalos megyei tanitóegyesületi gyülést rendeztek. A beavatottak tudták, hogy a hivatalos szinezetre csak a tanitóság összetoborzása végett volt szükség. A hivatalos közgyülés ki is mondta, hogy a szabad szervezkedést szükségesnek tartja és a megyei szervezet megalakitása végett a gyülés bezárása után értekezletet tart. Ezen az értekezleten azonban olyan hangok hallatszottak meglehetősen erősen, melyek mellett nem lehet szó nélkül elhaladnunk. Az egyik főszervező ugyanis nagy vehemenciával a szociáldemokratákhoz való csatlakozást inditványozta, mely ellen a hallgatóságnak csak két tagja s utólag a sárbogárdi tanitóság tiltakozott és egyáltalában nem tiltakozott a vezetőség s elnökség. Nem tudom megérteni, hogy egy hivatalos egyesület miként nyert jogot arra, hogy a szabad szervezkedést határozatilag kimondja — hogy mondhatja ki egy egyesület egy másik megalakulását. — Ezzel tulajdonképen kijátsza a hatósági ellenőrzést. A miniszter képviselője a gyülés után eltávozik. Ekkor kezdődik az értekezlet mint bejelentetlen népgyülés. E bejelentetlen népgyülésen azonban a rendőrség nem vesz részt, mert abban a hitben van, hogy az mindvégig hivatalos gyülés. Pedig — bár tisztelettel vagyok a tanitók szervezkedése iránt, mellyel helyzetükön javitani igyekeznek — akkor amikor a vezetőség impressáriója egy fizetett szociáldemokrata titkár, a bolzeviki irányzat demagógja, a rendőri ellenőrzést szükségesnek vélem — még akkor is, ha tanitókról van szó. Ez az első megjegyzésem.

Másodszor. A vezetőség ugyan ma szabad szervezkedést független alakulást emleget. De lehet-e bizni a vezetőség ezen akaratában, mikor nem volt bátorsága, hogy szociáldemokrata impressariója rendreutasitsa, mikor az mint jövő tervet, a szociáldemokratákkal való összeolvadást emlegette, — nem volt ereje, hogy az alapszabályokba csutelat vegyen fel, mely kimondottan biztositsa az alakulat függetlenségét s alapszabály ellenesnek nyilvánitson minden mozgalmat, mely a szervezet önállóságát fenyegeti. Pláne állam felforgató programot, — mikor nem volt bátorsága, hogy a szociáldemokrata tendenciák ellen felszólaló bátor s nyiltszemü felszólalók mellé nyiltan odaálljon.

Harmadszor. Meglepődöm a katholikus és protestáns felekezeti tanitóságon, hogy neki nem volt kikötése, mielőtt a bizonytalan irányu szervezkedésbe belement. Nem csak a vallás szempontjából, hanem sokkal inkább a házafias s a polgári társadalom fokozatos békés fejlődése biztositása szempontjából vártam volna kikötést. A felekezeti tanitóktól vártam volna ily kikötéseket, mert ők iskoláik jellege cimén kimondottan a pozitiv társadalmi fejlődés zászlója alatt dolgoznak a népnevelésen.

Negyedszer. Kiváncsian várom az iskolafenntartó város, az állami ellenőrzést végző kir. tanfelügyelőség s az egyházmegyei hatóság további intézkedését. A szociáldemokracia forradalmat akar, programszerüen orosz forradalmat akar bolzeviki mintára. Vajjon az állam segélyezhet-e tanitóságot, mely léte ellen tör? A város népnevelésnek tekinti azt az irányzatot, mely forradalmi tendenciákkal kacérkodik? S az egyház ölbetett kézzel áll ismét; — hát tényleg elveszitette érzékét a társadalmi fejlődések vagyis az élet iránt és elfeledte hivatását?!

A tanitóság nincs tisztába a szociáldemokrácia lényegével, mikor attól várja helyzete javitását. Szellemi munkás joga s java és a szociáldemokracia ellenmondás. Most a szellemi munka a vezető s másodrangu a kézi munka. A szociáldemokrata állam épen ennek a megforditója. A szociáldemokrata államban a kézimunka lesz az érték — övék a kormányzat — a szellemi munkás lesz a proletár. A tanitóság tudja, hogy a falusi iskolaszék, a gyári munkás mennyire becsüli a szellemi munkát, a mérnöki tudást — az urak munkáját. Jótól várja, mikor ezektől várja sorsa javulását. Különben is a cél nem szentesiti az eszközt.

Egy tanár.

Ünnep után.

Gyönyörü időben, a hivek óriási részvétele mellett folyt le a katholikus egyház legfelségesebb napján az úrnapi körmenet városunkban. Bár a fiatal férfiak távollétét, mint a háboru folyamán eddig is, az idén is nagyon észre lehetett venni, jóleső érzéssel konstatáltuk, hogy — nem az utszéleken bámészkodók, de — a körmeneten tényleg résztvevők száma évről évre szaporodik. Jó ezt látnunk, mert a vallás mind mélyebb megérteséről, átérzéséről s az Oltáriszentség egyre növekvő szeretetéről beszél nekünk.

*

A körmenet, bár a szokott programm szerint folyt le, de mégis néhány kedves uj momentumot is mutatott. Mind impozánsabb, épületesebb és sulyosabb lesz a főgimnázium részvétele és szerepe a körmeneten. Az énekkart már évek óta örömmel halljuk ott az Oltáriszentség közelében. A fiuk, különösen a nagyobbak nagy figyelemmel és ambicióval dolgoznak, a kisebbek — no hisz az oly természetes — itt-ott elbámészkodnak. Sebaj, majd megy az jobban is. A derék s eléggé meg nem becsülhető Námessy Medárd az idén már zenekarát is beállitotta a szereplők sorába. Szóval ujra volt zenekarunk is és pedig Gotterhalte nélkül. A fiuk pompásan fujták az uton Haydn szép misejét s intonálták a sátraknál áldás, után a Hymnus első akkordjait. Azt mondjuk mind egyiknek: *macte puer!*

*

A szebbnél-szebb zászlók sorában az idén ott volt már a leánykongregáció pünkösd hétfőjén felszentelt, harctéri lobogója is, utána az impozáns számban kirukkolt kongreganistákkel. Sajnos, az uj kongregáció tagjainak nagyrésze kénytelen volt ettől a szép ünneptől távolmaradni, mert sok üzletben, hivatalban ezen az ünnepen is hétköznapi munka folyt. Sajnáljuk a nagyrészt katholikus alkalmazottakat, kik ilyenformán évek hosszu során át kénytelenek lemondani arról, hogy legszebb ünnepüket megünnepeljék. Azt hisszuk, lehetne ezen egy kis jóakarattal segiteni; anyagi kárt alig jelentene a főnökökre nézve s ezek az Isten után magukat tisztelnék meg elsősorban, ha ezen a napon munkaszünetet adnának alkalmazottaiknak.

A rend kifogástalan volt a körmeneten. Szinte azt mondhatnánk, kissé sok volt a jóból. A rendőrség a legnagyobb jóakarattal és körültekintéssel végezte a dolgát, de a munkába állitott uj erők — ugyláttuk — nagy buzgóságukkal kissé túllőtek a célon. A tanuló ifjuságot oly iramban vezették, hogy ez — egyik-másik intézettől eltekintve — bizony jóformán nem is tudta, hogy körmeneten van. Alig fordult be a körmenet a Jókai-utcába s a tanintézetek ifjusága már valahol a Nádor-utca táján járt. Azt mondották, hogy ez a torlódás elkerülése végett történt igy. Elvben helyes; de a gyakorlat mást mutatott.

Az ifjuság már rég elvonult; akkor jött egy zászló, utána X testület 4—5 képviselőjével; majd Y testület 6—8 képviselőjével és zászlójával; aztán Z testület ugyanigy. És igy tovább. Közben 10—20 lépésnyi üresség tátongtak. Ezek után lépdelt a diákzenekar, utána ür, majd a hatalmas számban felvonult Oltáregylet (Győnyörü zászlójukat három csukaszürke katona vitte.) Egyik testülekettes, a másik hármas, a harmadik ötös sorokban vonult, ami bizonyos magyar fegyelt

mezetlenségről beszélt. Másutt ez nem igy van. E sorok irójának volt alkalma pár év előtt a bécsi zarándokok bevonulását látnia Mária-Zellbe. A remek nyolcas sorokba állitott 1000-nél több ember ugy léptelt, mint a katonák; öröm volt őket nézni.

Az oktrojálás árnyékát is kerülve szinte tolakszik tollunk hegyére a kárdés: nem jó lenne, ha a jövő évben pár nappal a körmenet előtt összejönnének a rendőrség vezetői, a belvárosi plebános, az iskolák igazgatói s a nagyobb egyesülések képviselői egy kis barátságos megbeszélésre? Több szem többet lát s a gyönyörű Úrnapja igazán megérdemelné, hogy akkor minden gyönyörüen menjen. *Szigma.*

A „Magyarországi munkások nyugdij, és rokkant egyletè“-

nek székesfehérvári fiókpénztára csütörtökön délután 3 órakor tartotta meg rendes évi *közgyülését* a városháza nagytermében. Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök elnökölt. Megnyitó beszédében megragadó szavakkal körvonalazta ennek a szociális intézménynek és a szegény emberek védelmének a szükségességét. A közönség felállva tapsviharral ünnepelte a népszerető püspököt.

Az ülést Hevessi Jenő lapszerkesztő nyitotta meg bejelentette hogy a megyéspüspök, készséggel vállalta el az elnöklést. Ezért hálás köszönettel adózunk és tisztelettel üdvözli ugy a főpapot mint a város képviseletében megjelent Saára Gyula dri polgármestert.

Prohászka Ottokár püspök tartotta meg ezután megnyitó beszédet. Kiemelte az egyesület humánus célját s azt a törekvést, hogy a társadalom minél szélesebb rétegét toborozzák az egyesület körébe, mert igy lehet virágzóvá tenni ezt a kiválóan szociális intézményt.

A zárószámadás előterjesztése után Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök a tisztviselőknek hálás köszönetét fejezte ki a végzett munkáért.

Ezután következett a tisztujitás.

Elnök lett Hevessi Jenő lapszerkesztő, az eddigi alelnök. Tiszteletbeli elnök Bátkay Pál délivasuti főmüvezető. Az inditványok során, az elnök javaslatára, ugyanezek tiszteletbeli elnökké választották — kitörő éljenzés és tapsvihar mellett — Prohászka Ottokár dr. megyéspüspököt és Saára Gyula dr. polgármestert. Alelnök lett Glász Károlyt titkár Gróf Imre, II. jegyző Markovits György, pénztárosok Grell Ádám, Füzi Mihály, Bellovits Ferenc és Hiedl József, ellenőrök Lapos István, Onodi Ferenc és Komlós János.

Megválasztották a választmányi tagokat is.

Az uj tisztikar nevében Hevessi Jenő elnök mondott meghatott hangon hálás köszönetet az előlegezett bizalomért.

Majd az inditványok után dr. Prohászka Ottokár püspök köszönte meg ugy a maga, mint Saára Gyula nevében a tiszteletbeli elnöki tisztséget, és az ülést a jelenvoltak lelkes éljenzése között be zárta.

— Lovasberényben a Tizenhetes Hét javára május hó 26-án Marton György községi jegyző táncmulatságot rendezett, a tiszta jövedelem 544 kor. azaz Ötszáznegyvennégy korona, mely összeg rendeltetési helyére elküldetett.

Vágómarha rekvirálás Fehérváron.

A földmivelésügyi miniszter rendeletet intézett ma Fehérvár városához, amelyben közli, hogy a katonaság és közellátás részére szükséges vágóállat beszerzése a kereskedelmi forgalom utján nagy nehézségekbe ütközik, ezen szükségletnek rekvirálás utján való biztositása tehát elkerülhetetlen.

Elrendeli a miniszter, hogy Székesfehérvár város területéről 60 darab vágómarha rekviráltassék. Ezt a mennyiséget köteles a város junius hó 15-ig a katonaság, illetve az állat és takarmányforgalmi r. t. részére átadni.

Felhivja a rendelet a polgármestert, hogy mindazokat az intézkedéseket amelyek a 60 darab marha rekvirálásához, fennakadás nélkül leendő átadásához szükségesek, személyes felelősség terhe mellett azonnal tegye meg.

A kivetett mennyiség önkéntes felajánlás utján szerzendő be, ha pedig ez nem volna lehetséges, akkor hatósági igénylés utján biztositandó.

Átvétel ár fejében az állat és takarmányforgalmi r. t. az átadónak 3 százalék sulylevonással fennmaradó nettósuly kilogrammjáért a rendeletben megállapitott levonások figyelembevétele mellett a katonai vágómarhák átvételére érvényben lévő árakat fogja fizetni.

Köteles a polgármester arról is gondoskodni, hogy tényleg olyan állatok kerüljenek átadás végett előállitásra, amelyek az előirt követelményeknek megfelelnek, mert különben a hatóság köteles azok helyett hiánytalanul megfelelő minőségü más állatról gondoskodni.

A állattenyésztés érdekeinek megóvására is figyelemmel kell lennie a hatóságnak, kivánatosnak tartja a miniszter, hogy a gazdasági miveléshez szükséges igásmarha állomány, a tejelő tehenek, a tenyészbikák és hagas tehenek az igénylés alól mentesitsenek.

Felhatalmazza rendelet a polgármestert, hogy az átadással járó költségek fedezésére átalányösszeget állapithasson meg, ezen összeg azonban a vételár 3 százaléknál magasabb nem lehet és az állatok vételárából levonásba hozandók.

Elvárja a miniszter, hogy a hatóság és a gazdaközönség a köteles hazafias érzéstől áthatva a parancsoló szükségre való tekintettel készséggel fogja ezen reá rótt kötelezettségének eleget tenni.

HIREK.

— Egyházmegyei hirek. *Babics* György budakalaszi plebános a katonai szolgálat alól felmentetett és plebániáját átvette. *Horváth* József pákozdi administratort a székesfehérvári káptalan a plebániára presentálta. *Mihály* János ettyeki káplánt katonai szolgálatra behivták. *Aradi* Ignác polgárdi plebános a plebánosi vizsgát letette. *Halmos* Béla káplán a középiskolai hittanári vizsgát letette.

— Házasság. Csapó Zoltán 17-ik honvédgyalogezredbeli tartalékos főhadnagy szentmártoni Wagner Paula gazdasági szaktanitónővel f. hó 3-án tartja esküvőjét a plebánia templomban.

— A népszövetség csoportvezetői sziveskedjenek a 4. és 5. füzetet átvenni az irodában. (Szeminárium.)

TÁRCA.

A honfoglalók.

Galicia zöldpázsitos irányain buzgón lépkedett egy tavaszi napon Mózes úr, egy piszkos szatyorral a vállán, fobogó tinccsel a halántékán s hosszúkabátos, görbelépésű fiával az oldalán. Délnyugatnak tartottak s elsaántan kapaszkodtak a szoros felé, melyen egykor a legenda szerint Árpád vezér hatolt be a Duna-Tisza országába. Szorgalmesan lépkedtek, aunál szorgalmasabban, mert messze hátulról egyre zúgott az ágyudörej.

Ahol az ágyudörej volt, ott magyarok álltak, védeni a hazát és védeni Galiciát; Mózes és Smüle azonban úgy gondolkodtak, ha odakünn magyarok vannak, miért ne siessenek ők az ő helyükre? Elértek a Vereczkei-szoroshoz. Az öreg Mózesnek könnybelábadt a szeme a boldogságtól. Felvezette Smüle fiát egy magaslatra s onnan lemutatott a mélybe, az alattuk elterülő Kánaán földjére. Mózes a magaslaton a következő ékes beszédet intézte szive szülöttéhez.

— Smüle! Ezeknek az embereknek, akik itt lent laknak, van egy költőjük, azaz egy emberük, aki elkövette azt az ostobaságot, hogy egész életén át verseket irt — no, nem mondom, hogy ez ostobaság, ezzel pénzt lehet keresni és be lehet jutni a Petőfi-társaságba, ahol a Reb Majer Litvák már bent van, most úgy irja magát, hogy Kis, sőt Kiss József; de akkor még nem volt a verskölités üzlet — és ez a költő azt irta ahhoz a madárhoz, a gólyához, hogy neked két hazát adott végzeted, nekünk csak egy volt s az is elveszett.“ Milyen szimpla ganef beszéd ez! Minek irta ő ezt a verset a gólyához, miért nem irt hozzánk? Nekünk nem is két, de száz hazát adott a végzet; nekik pedig ha csak egy volt, és ha az is elvész, nő, tehetek én róla?

— Tudol, Smüle, itt vannak például azok a barmok, akik napi két-három forintért egész életükben dolgoznak, egyik a gyárban, a másik a bányában. Salamonra mondom: nem végezném egy hétig sem azt a munkát, amivel ezek egész életükön át lenyuzzák testüket. Persze elégedetlenek ők is. Smüle, jegyezd meg magadnak, *ahol elegedetlenek vannak, ott könnyü üzletet csinálni,* ott csak egy kis segitséget kell igérni és mindenki azt hiszi, te vagy a messiás, aki kimenti őket a nyomorból. A Jászi még a Buchinger, akik már előbb bementek itt, mint mi, már megcsinálták ezt: ma órájuk hallgat ez a buta nép és tőlük várja *a megváltást ábból, amit mi hozunk a nyakára*: a drágaságból, a nyomoruságból, az éhenhalásból. Dass Gott erbarm, milyen szimplák ezek a gójok! Mi csináljuk a drágaságot, 1000 percenteset, 5000 percenteset, ha kell; és mi csinálunk a szociáldemokráciát és mint munkásvezér kiverekszünk nekik 100 percentes béremelést, és a bolondok még a talpunkat is csókolják érte. No nem nevetsz, Smüle?

— Fogsz még látni, Smüle, szebbet is. Mi csináljuk ennek a népnek a törvényeket is. Ha jól viseled magad, Smüle, lesz belőled tiz év mulva fiskális, húsz év mulva képviselő, harminc év mulva miniszter és belső titkos tanácsos. A király is azt fogja tenni, amit te neki mondsz. A törvényhozást te fogod megdolgozni. Beleülsz a parlamentbe és nagyokat bőgsz, hogy jogot a népnek és szünteleu orditod, hogy te nagy hazafi vagy és hogy haladás kell és modern eszmék. Csinálsz uj választási törvényt, hogy a Smülék kapjanak több szavazatot és a Reginák is bemenjenek a parlamentbe és kibuktassák azt a sok hülye gróft. Mit keres itt az az Apponyi Albert az ő hosszú szakállával? Az van nekem is. Uj Magyarországot kell csinálni, Smüle, demokratikus, haladó, zsidó Magyarországot; csak aztán az osztozkodásnál te is légy ott, Smüle! Ugy adjon neked Jehova hosszú életet, hogy legalább is államtitkár légy. Akármelyik miniszterium ban, az mindegy. Öt év alatt csupa unsere Leuteket fogsz beültetni mindenhová: vasúthoz, iskolákhoz, hivatalokba, mindenhová. Ami nagyon méltányos is. Mert hiszen jól mondotta a multkor a Neumann Franci a parlamentben az ujságiró karzaton: Magyarországon csak mi vagyunk kultúremberek. Hát aki nem kultúrember, az ne akarjon úr lenni az országban.

— Van egy nagy ellenségünk, Smüle, aki sokat árt nekünk ebben az országban. Ugy hivják, hogy keresztény öntudat. Ez egy piszok, egy nyavalya, egy betegség; Jehova irtsa ki a magvát! Uj betegség, csak most kezdi felütni a fejét. Régen nem igy volt; akkor ugy lehetett becsuszni ezen a szoroson, ahogy a poloskä bebuszik az ajtórepedésen.

Nem vigyázott ránk tehettünk, hódithattunk, amit akartunk. Földet, pénzt, irodalmat, jogokat, ipart, kereskedelmet. Még védőnk is akadt; ugy hivták: liberalizmus. Tiszaeszláron majdnem gutaütés érte, de adtunk egy kis pénzt a lapoknak, meg az ügyvédeknek, azóta megint él. De ahová az az

— **Megsebesült tábori lelkész.** Tőke István egyházmegyénk papja, ki a háboru kezdete óta katonai szolgálatot teljosit, az olasz fronton, mikor állásban levő katonáit látogatta, gránát lövéstől megsebesült. Egyik fronti korházban fekszik.

— **Tizenhetes hét.** A kerti ünnep, melyet vasárnap délután 3 órakor nyitnak meg a Zichy ligetben óriási arányokat öltött. A rendezőség s a hölgyek munkája teljesen elkészült, a közönség pedig magyaros nagylelkűségét tanusitott. Lesz ott, amit szem száj megkiván. Lesz pezsgő, ivó, sör, virág, élelmiszer, sütemény, fagylalt stb. sátor, kirakodó vásár, bazár, sorsolás, melyen minden második szám nyer, aukció. Továbbá magyar csapszék, halászcsárda, kávéház, paprikajancsi és vurstli, céllövő, állatvásár, fényképészet. Lesz tehát enni.inni.szini való, lesz muzsikaszó, heje-huja, dinom dánom, hiszen a jókedvű adakozót szereti az Isten is. A rendezőség gondoskodik arról is, hogy senki ne legyen kényszer vásárlásnak, kellemetlen pressziónak kitéve. Olcsó árak mellett mindenki annyit költ amennyit akar. Ez alkalomra a Zichy ligetet lezárják, a sátrak az utcákon lesznek.

— **Langrát bőrkereskedő adománya.** Langráf a következő levelet intézte a városhoz: „Az a nagy nyomor és nélkülözés, melyet a világháboru általános drágaság által előidézett, sok gondterhes, álmatlan éjszakát okoz azon szegény hadiözvegyeknek, kiknek iskolába járó árvái vannak. Különös és nagy gondot okoz nekik már most is, hogy a télre szükséges lábbelieket miként lesznek képesek beszerezni. Ezen nyomor enyhitésére tehetségemhez képest eddig is megtettem kötelességemet, most pedig ismét felajánlok 5000 K értékben 100 pár fiu és leány cipőfelsőrészt és remélem, hogy találkozni fog egy jószivű borgyáros, aki az ezekre szükséges talpanyagot felajánlja, most már ha a helybeli cipésziparosok csak egy-egy pár cipő elkészitését vállalják, akkor azon 100 pár cipő a hideg időjárás bekövetkeztével a szegény iskolába járó hadiárvák között szétoszthatóvá lesz. Egy óhajjal fejezem be levelemet: Ha az Isten a vagyon és kereset arányában szivet is adna az embereknek és mindenki teljesitené kötelességét, akkor nem volna nyomor és nélkülözés a világon.

— **Rendkivüli közgyülés** lesz junius 5-én délután 3 órakor a városház nagytermében, melynek tárgya: a városi tanács javaslata a villamos áram árának felemelése iránti perben létesitendő peregyezség.

— **Meghivó.** A „székesfehérvári egyházmegyei r. kath. iskolák tanitói egyesülete" központi bizottsága f. é. junius hó 15-én d. e. 10 órakor, Székesfehérvárott, Magdics István kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő, elnök ur lakásán rendes közgyülést tart, melyre a bizottság tagjai ezuton is tisztelettel meginvatnak. Tárgy: Sürgősügyek. Tisztelgés a Megyés Püspök urnál.

— **Elgázolták a lovak.** Péntek reggel 8 órakor súlyos baleset történt a Rákóczi-utcában, a Jézus Szive templom előtt. Fister Ferenc gazdálkodó (Csutora utca 4.) lovai valamitől megbokrosodtak, nagyot rántottak a kocsin és Fister a kerekek közé esett, miközben a lovai eltiporták. Az uj aggintézetben nyujtották neki az első segitséget, majd hordágyon két katona a lakására szállitotta. Állapota válságos.

— **Tizenhetes hét Móron.** A móri vöröskereszt egylet báró Frauttenberg Frigyesné, dr. Szsuer Györgyné, Kégl Anna, Fleischman Gusztávné és dr. Heumann Józsefné vezetésével szép sikerű művészestélyt rendezett Urnapján az uj községháza nagytermében, amely zsufolásig telt meg erre az alkalomra. A közönség soraiban ott láttuk gróf Lamberg Henrikné sz. Schnarzenberg Elemora hercegnő lovassági tábornok nejét, báró Frauttenberg Frigyesnét, Merán grófkisasszonyokat, Ludwigsdorf bárót és hugait stb. Szerepeltek: Glé Sándor előljáró beszéddel, Hermann László és Waldmann Rózsi zeneszámokkal, Dukász Irén, Pallós Ilona és Horváth Mariska szavalatokkal (utóbbi Szöllössy Ferencnek Tizenhetesek cimű költeményét adta elő), Rittner nővérek énekszámok, illetve zongorakisérettel. Utánna dr. Szing Ignác jogtanácsos buzgólkodásával vásárt rendeztek a beérkezett ajándéktárgyakból, ami közel 3000 koronát jövedelmezett derék tizenheteseink özvegy és árvaalapjának.

— **A városi konyha** jövő heti étlapja: vasárnap húsleves kocka tésztával és káposztafőzelék sertés sülttel; hétfőn daraleves és bab főzelék; kedden bableves csipkedettel és burgonyafőzelék; szerdán tésztaleves uj borsóval és savanyu répafőzelék; csütörtökön gulyás csipkedett és burgonyával és bab főzelék vagy székelygulyás; pénteken burgonyaleves és lekváros tészta; szombaton bableves csipkedettel és salátafőzelék burgonyával.

— **Nagylelkű adományok.** Gróf Battyányi Lajos 1000 koronát adományozott a 17-es hétnek. — Lapunk szerkesztősége révén a 17-es hét jótékony céljára Kisteleki István belvárosi esperes plebános 50 koroná, tSzabó József hitoktató 30 koronát adományoztak.

Ujabban ismét a következők adakoztak: Kovács Antal, Wertheim Ármin 100—100 K, Vogl Sándor 50 K, Keresztes Ferencné és Keresztes Zsigmondné 20—20 K, Borsos nővérek, Hanusz János 10—10 K. Tárgyakat küldtek: Szabady B., Klökner József, Heisler, Danzig és Stelczer, Schwarz Sz., Weisz Jakab, Lukács Sándorné, Noficzer János, Wolfsgruber J., Márkus Nándor, dr. Palánszky M., Bón Á., Steiner Géza, Gáncs főhadnagy, Rehorska Vilmos, Türk József, Bruszt Nővérek, Deutsch Béla, Rosenberg Sándor, Vargha Hermann, Kertész Mór, Hári Lajos, Szabó Bakos Andrásné, Fekete M., Juhász A., Szüts Róbert, Földes Sándor, Hungária kávéház, Hillinger Mór, Herzog Sándor.

— **A bicskei tolvaj.** Nemrég adtunk hirt arról a jó fogásról a mit a bicskei csendőrség tett az által, hogy a Breuer-féle vendéglőben elfogta Heinemann és Szilágyi Károly nevű tolvaj és sikkasztó katonaszökevényeket. A csendőrségnek tovább nyomozása során kiderült, hogy Szilágyi 8 éves korától tagja egy tolvajbandának; igen élénk multtal bir, valóságos regényt tud életéből összeállitani. Bevallotta, hogy részese annak a nagystilü lopásnak, mikor valamelyik hadsereg kasszájából óriási összeget loptak, melyből neki nem kevesebb mint 30 ezer korona jutott.

— **Dr. Eisenbarth Ferenc** ügyvédi gyakorlatát Várkör-ut 36. sz. alatt (Rákóczi-utca sarkán, az izr. imaházzal szemben) ujból megkezdette.

---

ostoba keresztény öntudat elfutott, — a gyehenna levébe fujtsa Ábrahám szelleme — ott kezdenek nagyon a körmünkre nézni. Kezdik kérdezni, hogy mennyi pénzt harácsoltunk el, hány városi testületet, iskolát, hivatalt hóditottunk meg. Azt mondják: tiz procent se vagyunk, ne legyen kilencven procent az országból a miénk. Nono, azért még nem kell félni, Smüle. Van nekünk is eszünk Smüle, ugy legyek gazdag! Kitaláltunk egy uj szót, egy jó slágert és *aki ellenünk védekezni mer, arra azt kiáltjuk:* fogjátok meg, csukjátok be, *ez izgat a felekezeti béke ellen!*

— Jegyezzél meg aztat Smüle, mert ez nekünk nagyon jó. Van itt egy törvény, amely tiltja a felekezeti izgatást. Ha már most mi galiciánerek csalunk, lopunk, árdrágitunk, leányokat exportálunk, disznóságokat irunk és játszunk a szinházban és terjeeztjük az alkoholt, — és ezt valaki nekünk szemünkre meri vetni, csak ezt kell mondani: izgat a felekezeti béke ellen és *akkor nem minket vernek el, hanem aki ellenünk beszélt.* Az a jó ebben az országban, Smüle, hogy a faj bűneiért mindig *a felekezet kaftánja mögé lehet bujni.* Még őket itélik el és mi csinálhatjuk ez üzletet tovább. Ha mi bántjuk az ő vallásukat, az nem baj; arra való az esküdtszék. Ott ülnek a mi embereink, azok felmentik még a Népszavát is, amikor szidja az ő Mesiásukat, akinek neve legyen átok alatt!

Még egy jó szó van ebben az országban Smüle, az ugy hangzik, hogy klerikális. Ha valaki nem úgy táncol, ahogyan te fütyülsz Smüle, csak azt mondd neki, hogy te vagy egy klerikális, egy reakciós és ugy megijed, mint ahogy nekem miliókat adjon a Hatalmas!

Ha ők össze akarnak fogni és csinálni akarnak valamit, például egy szövetkezetet, vagy egy keresztény ujság, vagy egy kaszinó, vagy egy iskola, vagy akarnak valakit beválasztani az egyetemre, vagy a parlamentbe, vagy egy városi testületbe, nekünk csak azt kell odakiáltani: klerikalizmus terjedése, sötétség, inkvizició és meglátod Smüle, szétmegy az egész. Ezek a gójok csodálatosan buták, megijednek a maguk árnyékától, megijednek a maguk erejétől. A mi rabbinkra nem haragusznak (még csak az kellene!) *de a saját papjaikkal ugy lehet őket ijesztgetni, mint gyereket a temetővel.*

— Hanem, most egy baj van Smüle. Ezek a gójok, meg az a szemtelen keresztény öntudat, sajtóalapitáson-törik a fejüket. Máma a sajtó a mienk. Mi irunk benne, amiről akarunk és azt irjuk benne, amit akarunk. Aki nekünk nem tetszik, azt huszonnégy óra alatt kivégezzük. Buktatjuk minisztereket, politikusokat, művészeket, tudósokat, papokat. Felmagasztaljuk a mi embereinket, még egy Noé bárkájából is irodalmi eseményt csinálunk. Aki pedig nem tart velünk, azt agyonhallgatjuk, ha még olyan nagy ember is. Vagy agyon is vágjuk, ha kivánja az érdekünk. A buta gójok 20 év óta mindent csak a mi szemüvegünkön át láttak. Mindenről ugy itélnek és ugy gondolkoznak, ahogy mi akarjuk. Most félek, hogy ez másképp lesz. A gójok akarnak csinálni egy sajtót. Vájgesrin, már valami 9 milliót össze is hoztak erre a célra. *Ha lett volna eszük, már rég össze kellett volna hozniok erre a célra* nem 9, hanem 29 milliót, akkor nem volnának ott, ahol vannak.

Mindegy, az is baj, hogy most csinálják. Talán még meg lehet akadályozni. Mienk minden, a bankok, a sajtó, a hirdetés, a rikkancsok, a szállitás, az irók. Meg fogjuk fojtani az ő sajtójukat. 9 millió? Bah, az nem pénz. Mi összeadunk azonnal 18 milliót ellene. Nagyon erősen kell megcsinálni azt a sajtót, *nagyon sokat kell összehozniok a gójoknak, hogy nekünk impónálhassanak.* De hát mire való az a sok szép slágvort: klerikális. felekezeti izgatás, pogromsajtó, jezsuitizmus, antiszemitaság?

— Nem, Smüle, sowahr ich lebe, nem adjuk oda olyan olcsón ezt az országot. Gyere, fogd a batyut, leendő udvari tanácsos és induljunk. *A magyarság nagy része alszik még.* Foglaljunk el mindent, mielőtt felébrednek. Nézd amott leáldozik már a nap.

Szerafini Blanka.

Asta Nielsen idei első filmje!

Komédiás vér.

Artista dráma 4 felv.

Hétfőn, kedden az Urániában.

Köhögés ellen kitünően bevált háziszer a Störk-pasztilla. Egy doboz ára 1·50 korona. Kapható: Szűts Róbert Károly király téri gyógyszertárában. — **Tégelyben adandó szerekhez tégelyhiány miatt a tégelyeket tessék magukkal hozni.**

Mozi.

Az Uránia igazgatója közli:

Asta Nielsen az Urániában. Hétfőn, kedden egy rég nem látott mozistar jelenik meg az Uránia vásznán egy cigánykaraván társaságában. Asta Nielsen, a forrongó vérű fiatal leány nagyvilági élet után vágyik. Gazdagság, hírnév kell neki. Táncosnő lesz, fény, pompa veszi körül, mig végül a valóságra ébred és az egyszerű munkaéletben találja meg igazi boldogságát.

Az Apolló igazgatósága közli:

Jobb erkölcsöket! Aki ebben a nehéz, szomoru időben egy kicsit fölvidulni, kacagni akar, az el ne mulassza megnézni az Apolló szinházban hétfőn és kedden bemutatásra kerülő „Jobb erkölcsöket!" cimű pompás, kacagtató Rott-filmet, melynek szerzője Szöke Szakál. A főszerepet Rott Sándor, a kitünő komikus játssza, aki groteszk alakitásával annyi humort, derüt és jókedvet áraszt a filmre, hogy folytonos kacagás kiséri e szereplését. Méltó partnere R. Türk Berta a kiváló komika. Vasárnap „A boszu földje" cimen egy minden tekintetben elsőrangu drámai filmsláger kerül bemutatásra.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetésekért 10 szóig 1·50 kor., azonfelül minden szóért 10 fillér fizetendő.

Egy tanulót és egy mindenesfiut felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István tér 1. sz.

Egy fényezett hálószoba, ebédlő, székek, asztalok, ugorkás, ductos üvegek eladók. Palotai utca 12. sz.

Kaptárak és méhészeti eszközök a Ponty udvarában vasárnap eladatnak.

Elveszett a Nádor utcától a Széchényi utcáig egy hosszu aranylánc óranagyságú medallionnal. Tisztességes megtaláló 50 kor. jutalmat kap Széchényi-u. 7. sz. alatt.

Eladó létrák: 20 darab 3 métertől 6 méterig és petrencefák. Salétrom utca 18.

Egy küldöncnő esetleg férfi (rokkant vagy hadiárva fiu) felvétetik a Hadsegélyző hivatalnál Zichy-ház.

Intelligens irodistanő felvétetik a Hadsegélyző hivatalnál, Zichy-ház.

Hordó leeresztőkötél 17. m. hosszu eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Házvezetőnek, kulesarnőnek vagy ezekhez hasonló állásra ajánlkozik egy kitünő bizonyitványokkal rendelkező, a belső és külső gazdasághoz értő nő, ki első sorban nem a nagy fizetésre, hanem jó bánásmódra s otthonra reflektál. Cime a kiadóhivatalban.

Birtokot 20 holdtól 100 holdig, erdővel esetleg többet is, lakóházzal, melléképületekkel megvenne ifj. Miskolczy Imre miniszteri osztálytanácsos. Budapest, Zárda-utca 44. Ügynököt dijazok kötésnél.

Mindennemű faszerszám (villa, gereble, seprű, kaszanyél, stb.) állandó nagy raktára Pinkl Istvánnál, Öreg-u. 24.

Egy csinosan butorozott szoba kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Lakatost, munkást, munkásnőket 16 évtől kezdve veszek fel állandó alkalmazásra. Magy. áll. fütőház.

Egy keveset használt kis kézimángológép eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Gömbölyű fenyőkaró, *háromsarkos fenyőkaró és akáca hasitott karó kapható* Róth Jakab Széchenyi-utca 81. b. tüzifa, kőszén kovácsszén és *bognár szerszámfa kereskedésében.* Ugyanott puha vörösfenyő alágyujtófa kötegekben, ölben és aprítva kapható. Telefon 278.

~~Csorda-utca 12. számu ház szabadkézből eladó.~~

Kempis Tamás világhirű könyvecskéje kapható Horváthné és Rónainé papirkereskedésében. — Ugyanott kapható Szalézi sz. Ferenc *Philothea*-ja.

MEGHIVÓ.

A Székesfehérvári Központi Szeszfőző Szövetkezet

junius 4 én d. e. 11 órakor

a szövetkezet irodában (Tavirda-utca 6.) tartandó

rendkivüli közgyülésre

a t. taglársakat tisztelettel meghivjuk

Az igazgatóság.

1. Ingatlan rétek és a végleges telep megépitésének ügye.
2. Két igazgatósági és egy fb. tag választása.

Szfehérvár sz. kir. várospolgármeterétől.

5614|1918 szám.

Pályázati hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város közönsége az 1897 évi 194|14331 számu közgyülési határozatával létesitett honvéd hadapród iskola alapitványi helynek 1918|1919 tanév kezdetén való betöltésére pályázatot hirdet s ezen pályázat kellékeit az 1898 évi január hó 31-én kelt alapitó levele értelmében a magam részéről a következőkben állapitom meg:

Ezen alapitvány elvezetében csakis kizárólag székesfehérvári községi illetőségü olyan ifjak részesülhetnek, akiknek e részben fennálló szabályokban megszabott előképzettségük megvan s megállapitott egyébb általános kellékeknek is megfelelnek.

A pályázni kivánók az általános felvételi kellékek és kérvényeik felszerelésére vonatkozólag felvilágositást szerezhetnek a városi tanács katonai ügyosztályában a rendes hivatalos órák alatt.

A pályázati kérvények szabályszerűen felszerelve 1918 évi junius hó 20-án nyujtandók be, Székesfehérvár szab. kir. város tanácsához cimezve a városi közigazgatási iktató hivatalnál.

A fenti határidőig beérkezett kérvényre vonatkozólag a kijelölési jog az alapitó levél IV. vontja értelmében Székesfehérvár szab. kir. város közönsége képviseletében a városi törvényhatóság gyakorolja.

Székesfehérvár, 1919 máj. 29.

Dr. Saára Gyula
polgármester.

Szfehérvár szab. kir. város polgármestertől.

426|1618 gmb. szám.

Hatósági hirdetmény.

Felhivom a gazdaközönséget, hogy aki kapálás, kaszáláshoz katonai munkaerőt akar igénybe venni, igénylését a gazdasági munkabizottság hivatalos helyiségében (Tüzoltó laktanya) minden délelőtt bejelentheti.

Szfehérvár, 1918. máj. 28.

Dr. Saára Gyula, s. k.
polgármester, elnök.

Uj szabó üzlet!

Mint szabász, több évi gyakorlatom után

Nagy Sándor-u. 9. sz.

alatt a mai kivánalmaknak teljesen megfelelő

uri szabóságot

nyitottam. Minden e szakmába tartozó munkákat elsőrangu szakszerűséggel készitek.

Elvállalok forditásokat, amelyeknél, mint minden más munkáknál legteljesebb megelégedésre fogok törekedni.

Papi ruhák készitését is vállalom.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

SZABÓ ISTVÁN.

Szfehérvár szab. kir. város főkapitányától.

3242|fk. 1918 szám.

Hirdetmény.

A feketekávé fogyasztása tárgyában kiadott rendeletet tudomásul végett közzéteszem.

Szfehérvár, 1918 máj 23.

Ságy Lajos
rendőrfőkapitány.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter. Szám 94373|1918. II. b. Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének. Hivatali előd ömnek a feketekávé fogyasztásának korlátozása tárgyában kiadott 3787|1916 évi O. K. H. X. számu rendelete kapcsán értesitem polgármester urat, hogy a feketekávénak 3 és 7 óra közt való kiszolgáltatását ujból megengedhetőnek találtam. Felhivom ehhez képest a polgármester urat, hogy az e tárgyban hozott korlátozó intézkedését haladéktalanul helyezze hatályon kivül.

Budapest 1918 május 4.

Windischgraetz s. k.

Mézet minden mennyiségben veszek, a legmagasabb árban, árajánlatot kér:

Klein Béla,
Lövasberény,
(Fejér megye.)

Uránia-szinház

Hétfőn és kedden,
junius hó 3 és 4-én:

„KOMÉDIÁS VÉR."

Artista történet 3 felv.

Pótműsor:

Sziámi ikrek.

Vigjáték 3 felv.

Előadások: 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

Apolló-szinház.

Vasárnap, junius 2 án
Egy napos filmattrakció!

A boszu földje

Dráma 4 felvonásban.

Kiegészitő műsor.

Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor.

Hétfőn és kedden jun. 3. és 4-én

A legkacagtatóbb Rott-film!

Jobb erkölcsöket

Filmburleszk 3 felvonásban.

Főszereplők: Rott S. és Türk B.

Előadások: 7 és 9 ó. Rendes helyárak.

Nyomta Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvár.